

OHJE SUKELTAJALIITON VAPEPA-SUKELLUSTOIMINNASTA 2018

Ohjetta Sukeltajaliiton Vapepa-sukellustoiminnasta käytetään Liiton alaiseen Vapepa-sukellustointintaan.

Vapepa-valiokunta on hyväksynyt ohjeen otettavaksi käyttöön 9.1.2018.

Sukeltajaliitto ry:n hallitus on vahvistanut ohjeen otettavaksi käyttöön 30.5.2018, jonka jälkeen ohjetta noudatetaan kaikessa Sukeltajaliiton alaisessa Vapepa-sukellustoiminnassa.

Organisaatio Sukeltajaliitto ry. Vapepa-valiokunta		Julkaisun laji Ohje
Julkaisun nimi Ohje Sukeltajaliiton Vapepa-sukellustoiminnasta		
Tekijä Sami Kuivainen		
Aika Toukokuu 2018	Kokonaissivumäärä 17	Luottamuksellisuus Julkinen
Tiivistelmä Tämä ohje yhtenäistää Sukeltajaliiton alaisten Vapepa-hälytysryhmien käytäntöjä sekä selventää vaatimuksia. Ohjeen tarkoituksena on selventää mitä tarkoitetaan Vapepa-sukellustoiminnalla, minkälaisia vaatimuksia on asetettu Vapepa-sukeltajakoulutukselle, Vapepa-hälytysryhmille sekä Vapepa-sukeltajalle. Ohjeen tarkoituksena on myöskin selventää Vapepa-sukeltajille, minkälainen merkitys on sillä, että noudatetaan erilaisia vaatimuksia. Vapepa-sukellusryhmien suoritettaessa kadonneen henkilön- tai esineen etsintätehtäviä poliisin pyynnöstä, on hälytysryhmän oltava mukana Vapepa:n paikallistoimikunnan hälytyskortilla ja jokaisella mukana olevalla, tehtävälle osallistuvalla henkilöllä, on oltava voimassa oleva Vapepa-sukeltajakortti. Ohjeella on tarkoitus saada Vapepa-sukellustoiminnassa mukana olevat heräämään siihen, että Vapepan paikallistoimikuntaan kuulumisella, Vapepa-sukeltajakortitetuilla sukeltajilla sekä annettujen määräysten sekä ohjeiden noudattamisella, Vapepa-hälytysryhmä täyttää ”Vapepaan osallistuvan järjestön” määritelmän. Henkilöt, jotka kuuluvat Vapepan jäsenjärjestöön, ovat oikeutettuja erilaisiin korvauksiin osallistuessaan poliisin avustustehtäville. Heillä on oikeus saada korvauksia mm. tapaturman tai omaisuusvahingon sattuessa. Heille korvataan myös oman auton käytöstä aiheutuneet kustannukset. Ohje koskee myös soveltuvien osien Vapepa-erikoissukellusryhmän toimintaa.		
Avainsanat Vapepa-sukellus, Vapepa-sukeltajakurssi, Vapepa-sukelluskouluttaja, Vapepa-sukeltaja		
Säilytyspaikka Sukeltajaliitto ry. internetsivut (www.sukeltaja.fi) > Materiaalipankki		
Ohjeen tarkastanut Sukeltajaliitto ry., Liiton toimisto Suomen Punainen Risti, Vapaaehtoisen pelastuspalvelun koordinaattori		
Versio 1.0		

SISÄLLYS

OHJE SUKELTAJALIITON

VAPEPA-SUKELLUSTOIMINNASTA 2018

1. MÄÄRITELMIÄ	5
2. VAPAAEHTOINEN PELASTUSPALVELU	5
3. VAPEPA-SUKELLUSTOIMINTA	6
4. VAPEPA-VALIOKUNTA	6
5. KURINPITO, TOIMINTATAVAT SEKÄ SÄÄNNÖT	7
6. VAPEPA-SUKELLUSKOULUTTAJAT	8
7. VAPEPA-SUKELLUSKOULUTUKSET	8
7.1. Vapepa-sukeltajakurssi	8
7.2. Yleisesti tunnettu perusensiapukoulutus sekä valmiudet happiensiavun antoon	9
7.3. Vapepa-sukelluskouluttajakoulutus	10
7.4. Vapepa-sukeltaja- sekä Vapepa-sukelluskouluttajakortit	10
7.5. Crossover -koulutus tietyille ammattiryhmille	11
8. VAPEPAN MAAKUNTATOIMIKUNTATYÖSKENTELY	11
9. VAPEPAN PAIKALLISTOIMIKUNTATYÖSKENTELY	11
10. HÄLYTYSRYHMÄN MINIMIVAATIMUKSET	12
11. VAPEPA-SUKELTAJIEN HÄLYTYSRYHMÄ	12
11.1. Vapepa-hälytysryhmän johtaja	12
11.2. Vapepa-sukellusjohtaja	12
11.3. Vapepa-sukellusryhmä	13
11.4. Vapepa-sukellusryhmänjohtaja	13
11.5. Vapepa-sukeltaja	13
12. VAPEPA-ERIKOISSUKELLUSRYHMÄ	13
12.1. Vapepa-erikoissukellusryhmän johtaja sekä sukellusvanhin	13
12.2. Vapepa-erikoissukeltaja	14
12.3. Vapepa-erikoissukellusryhmän koulutus	14
12.4. Vapepa-erikoissukellusryhmän jäsenen vaatimukset	15

13. OHTO HÄLYTYSJÄRJESTELMÄ	15
14. VAPEPA-SUKELLUSRYHMIEN HÄLYTTÄMINEN	15
15. VUODEN VAPEPA-SUKELTAJA	16
16. SOSIAALINEN MEDIA	17
17. VAITIOLOVELVOLLISUUS	17
18. OHJEEN PÄIVITYS	17

1. MÄÄRITELMIÄ

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu on 52 eri järjestön muodostama yhteenliittymä, joka tukee viranomaisia erilaisilla tehtävillä. Sukeltajaliitto on yksi Vapepan jäsenjärjestöistä ja sen alaiset Vapepa-hälytysryhmät suorittavat pääsääntöisesti vesistöalueilla tapahtuvaa kadonneen henkilön tai esineen etsintää.

Vapepa-valiokunnalla tarkoitetaan

Sukeltajaliiton alaisen Vapepa-sukellustoiminnan koordinaattoria, joka toimii liiton hallituksen alaisena.

Vapepa-hälytysryhmällä tarkoitetaan

Vapepan paikallistoimikunnan hälytyslistoilla olevaa Sukeltajaliiton alaisen jäsenseuran hälytysryhmää.

Vapepa-hälytysryhmän johtajalla tarkoitetaan

Vapepa-vastaavaa, joka toimii sukellusseuran hälytysryhmän johtajana.

Vapepa-sukellusjohtajalla tarkoitetaan

Vapepa-organisaatiossa Vapepa-johtajan alaisuudessa toimivaa Vapepa-sukellusryhmien johtajaa.

Vapepa-sukellusryhmällä tarkoitetaan

Viranomaisen apuna, vesistöissä tehtävää suorittavaa sukellusryhmää. Ryhmän vähimmäisvahvuus on ryhmänjohtaja sekä vähintään yksi sukelluspari.

Vapepa-sukellusryhmänjohtajalla tarkoitetaan

Vapepa-tehtävällä sukellusryhmän toimintaa johtavaa Vapepa-sukeltajaa, jolla on vähintään CMAS P3 tai vastaava luokitus.

Vapepa-sukeltajalla tarkoitetaan

Vapepa-sukellustehtäville osallistuvaa sukeltajaa, jolla on voimassa oleva Vapepa-sukeltajakortti.

Vapepa-erikoissukellusryhmällä tarkoitetaan

Tekniikka- tai luolasukelluskoulutuksen saaneista sukeltajista koostuvaa valtakunnallista ryhmää.

Vapepa-erikoissukeltajalla tarkoitetaan

Tekniikka- tai luolasukelluskoulutettua sukeltajaa, jolla on voimassa oleva Vapepa-erikoissukeltajakortti.

2. VAPAAEHTOINEN PELASTUSPALVELU

Vapepa on 52 järjestön verkosto, jonka hälytysryhmät tukevat viranomaisia onnettomuuksissa ja muissa kriisitilanteissa. Suomen Punainen Risti koordinoi Vapepan toimintaa yleisen pelastuspalvelutoiminnan osalta.

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun organisaatiossa on kolme tasoa. Keskustoimikunta yhteensovittaa jäsenjärjestöjen pelastuspalvelutoimintaa valtakunnallisella tasolla. Toisen toimijatasen muodostavat yhden tai useamman maakunnan toimialueella toimivat maakuntatoimikunnat, jotka kokoavat yhteen järjestöjen maakuntien edustajiston. Pelastuspalvelutoimintaan osallistuvat vapaaehtoiset kuuluvat jäsenjärjestöjen ylläpitämiin toimintaryhmiin, jotka organisoituvat paikallistoimikunniksi. Ilmoittautuessaan Vapepan hälytysjärjestelmään toimintaryhmistä tulee Vapepan hälytysryhmiä.

3. VAPEPA-SUKELLUSTOIMINTA

Vapepa-sukellustoiminta perustuu poliisin sekä Vapaaehtoisen pelastuspalvelun voimassa oleviin:

- Poliisihallituksen ohjeeseen: Poliisin ja vapaaehtoisjärjestöjen yhteistoiminta
- Sopimukseen poliisin ja Vapepa:n yhteistoiminnasta

Ohjeessa ja sopimuksessa on erikseen määriteltä Vapaaehtoiselle pelastuspalvelulle sopivat tehtävät ja hälytysryhmiä koskevat sekä toimintaan osallistuvaa henkilöä koskevat vaatimukset. Näissä määrittellään myös mm. oikeus- ja vakuutusturvaan sekä kulukorvauksiin liittyvät asiat.

Vapepa-sukellusryhmät sekä Vapepa-sukeltajat ovat velvollisia noudattamaan aina myös voimassa olevaa ajantasaista lainsäädäntöä sekä lain asetuksia.

Pääsääntöisesti Vapepa-sukeltajat suorittavat poliisin apuna erilaisia etsintätehtäviä. Poliisi toimii etsinnän johtajana ja Vapepa-sukellustoiminnassa noudatetaan aina poliisin antamia ohjeita sekä määräyksiä.

Jos tehtävälle on muodostunut Vapepa-organisaatio, jota johtaa Vapepa-johtaja poliisin alaisuudessa, toimii Vapepa-sukellusjohtaja Vapepa-johtajan alaisuudessa.

Vapepa-sukellustoiminnassa noudatetaan aina voimassa olevaa Sukeltajaliiton Laitesukelluksen turvaohjetta sekä Turvaohjetta: Vapepa-sukeltaminen. Toimittaessa pelastustoiminnanjohtajan alaisuudessa on mahdollista noudattaa tehtävällä soveltuvien osin Pelastustoimen Pelastussukellusohjetta.

Vapepa-sukeltaja voi suorittaa vain hänen koulutussyvyytään vastaavia sukelluksia. Vapepa-sukellusryhmänjohtajan, tehtävällä toimivan sukellusvanhimman sekä Vapepa-sukeltajan velvollisuus on kieltäytyä viranomaisen antaman tehtävän suorittamisesta, jos se olosuhteet huomioon ottaen on vaarallista toteuttaa tai tehtävä on liian vaativa sen toteuttamiseksi turvallisesti.

Sukeltajaliiton Vapepa-valiokunta koordinoi näiden lisäksi Vapepa-hälytysryhmiä, Vapepa-sukellusryhmiä sekä Vapepa-sukeltajia koskevia erillisiä määräyksiä sekä ohjeita, mitkä koskettavat mm. Vapepa-sukelluskoulutusta sekä Vapepa-sukellusturvallisuuteen liittyviä asioita.

4. VAPEPA-VALIOKUNTA

Sukeltajaliitto on yksi Vapaaehtoisen pelastuspalvelun jäsenjärjestöistä.

Sukeltajaliiton Vapepa-valiokunta koordinoi valtakunnallisesti Sukeltajaliiton alaista, vesistöissä tapahtuvaa kadonneen henkilön- tai esineen etsintää. Vapepa-valiokunnan yksi tärkeimpiä tehtäviä Vapepa-sukellustoiminnan koordinoimisen lisäksi on lisätä toiminnan tunnettavuutta ja laatua.

Vapepa-valiokunta toimii Sukeltajaliiton hallituksen alaisena. Valiokunnan kokoonpano seuraavalle vuodelle vahvistetaan kuluva vuoden viimeisessä kokouksessa ja esitellään Sukeltajaliiton hallituksen hyväksyttäväksi, hallituksen vuoden ensimmäiseen kokoukseen.

Valiokunnan kokoonpano on vähintään viisi henkilöä, enimmäismäärää ei ole määritelty.

Vapepa-valiokunnassa on erikseen määritelty jäsenten vastuualueet ja tehtävät, jotka sovitaan vuoden ensimmäisessä kokouksessa (järjestäytymiskokous) koskemaan kuluva vuotta:

- puheenjohtaja
- varapuheenjohtaja
- Vapepan Keskustoimikunta
- Vapepa-erikoissukellusryhmä

lisäksi:

- viranomaisyhteistyö
- tiedottaminen
- muut valiokunnan tarpeelliseksi katsomat tehtävät

Valiokunnan jäseneksi voidaan hyväksyä vain Sukeltajaliiton jäsenseuran jäsenmaksun maksanut tai Sukeltajaliiton henkilöjäsenmaksun maksanut henkilö, jolla on voimassa oleva Vapepa-sukeltajakortti tai Vapepa-sukelluskouluttajakortti.

Valiokunta kokoontuu vähintään kuusi kertaa vuodessa. Kokoukset voidaan järjestää joko verkkokokouksina tai yhteen kokoontumalla. Kokouksiin on oikeutettu osallistumaan Sukeltajaliiton hallituksen Vapepa-yhdyshenkilö sekä tarvittaessa erikseen hyväksyttyjä henkilöitä, jos kokouksen aihealueet sitä edellyttävät.

Vapepa-valiokunta vastaa Vapepa-sukeltajien Vapepa-sukelluskouluttajien kouluttamisesta, kehittää koulutusta, ylläpitää sekä päivittää Vapepa-sukelluskoulutusmateriaalia.

5. KURINPITO, TOIMINTATAVAT SEKÄ SÄÄNNÖT

Vapepa-sukeltajan sekä Vapepa-sukelluskouluttajan tulee noudattaa kaikessa toiminnassaan hyväksyttäviä toimintatapoja, lakeja, lain asetuksia, sääntöjä, päätöksiä ja määräyksiä sekä viranomaisen antamia erillisiä toimintaohjeita ja määräyksiä. Vapepa-sukeltajat edustavat sekä Vapaaehtoista pelastuspalvelua, Sukeltajaliittoa, että sukellusharrastajia. Vapepa-sukeltajan on toimittava erityisenä esimerkkinä muille Vapepa-toimijoille ja sukelluksen harrastajille.

Edellä kuvatuilla sopimuksilla, ohjeilla ja määräyksillä tarkoitetaan sekä Sukeltajaliiton, että Vapepan ja viranomaisen välisiä voimassa olevia sopimuksia, ohjeita ja määräyksiä.

Vapepa-sukellustoiminnassa ja kaikissa siihen liittyvissä hälytystehtävissä, harjoituksissa ja koulutuksissa selkeästi lainvastainen toiminta aiheuttaa kurinpidollisia seurauksia Sukeltajaliiton hallituksen toimesta Sukeltajaliiton kurinpitosäädösten mukaan. Toimintaan liittyvien annettujen määräysten ja ohjeiden tahallinen noudattamatta jättäminen sekä niiden laiminlyönti saatetaan Liitolle kurinpitoharkintaan.

Kurinpitoseurauksena on Vapepa-sukeltajakortin sekä Vapepa-sukelluskouluttajakortin menettäminen sekä oikeuden menetys toimia Sukeltajaliiton alaisessa Vapepa-sukellustoiminnassa.

Vapepa-sukeltajan sekä Vapepa-sukelluskouluttajan kortti voidaan myös peruuttaa Sukeltajaliiton hallituksen toimesta, mikäli hänen toimintansa ei ole muutoin hyväksyttävää tai se vaarantaa joko Vapepan, Sukeltajaliiton tai paikallisen Vapepa-järjestön arvoja tai mainetta tai yleensä toiminnassa mukana olevien turvallisuutta.

Muutoin kaikessa Sukeltajaliiton alaisessa toiminnassa on noudatettava Sukeltajaliiton hallituksen päätöksiä.

Kaikki edellinen koskien kurinpitoa, koskettaa myös Vapepa-erikoissukellusryhmän toimintaan osallistuvia sukeltajia.

6. VAPEPA-SUKELLUSKOULUTTAJAT

Vapepa-valiokunta kouluttaa Sukeltajaliiton alaisena toimivat Vapepa-sukelluskouluttajat sekä Vapepa-sukeltajat. Kaikilla kouluttajilla pitää olla voimassa oleva Vapepa-sukeltajakortti.

Vapepa-sukelluskouluttajien kouluttajalla sekä Vapepa-sukeltajakurssin vastuukouluttajalla pitää olla voimassa olevat CMAS M3-kouluttajakortti sekä Vapepan valmiuskouluttajakortti.

Vapepa-liittokouluttaja (CMAS M3) sekä Vapepa-valmiuskouluttaja status voidaan myöntää vain Vapepa-valiokunnan jäsenelle.

Vapepa-sukelluskouluttajalla pitää olla voimassa oleva CMAS M2-kouluttajakortti sekä Vapepa-sukelluskouluttajakortti.

CMAS M1 tai lähikouluttaja voi toimia Vapepa-sukeltajakurssilla avustavana kouluttajana. Avustavalla kouluttajalla pitää olla riittävä perehtyneisyys kouluttamaansa aiheeseen. Avustava kouluttaja ei voi ottaa vastaan näyttösuorituksia eikä toimia itsenäisenä rastikouluttajana.

Vapepa-sukeltajakurssille voidaan ottaa avustavaksi kouluttajaksi myös erityisalojen edustajia sekä asiantuntijoita, kouluttamaan ja luennoimaan oman alansa aihepiireistä mm.:

- poliisin edustaja
- pelastuslaitoksen edustaja
- Vapepan edustaja

7. VAPEPA-SUKELLUSKOULUTUKSET

Sukeltajaliiton Vapepa-valiokunta järjestää vuosittain 1 - 2 Vapepa-sukeltajakurssia. Koulutusta järjestetään tarveharkinnan mukaisesti alueilla, joissa on tarvetta uusille Vapepa-sukeltajille.

Vapepa-sukeltajakurssien yhteydessä järjestetään Vapepa-sukelluskouluttajakoulutusta.

7.1. Vapepa-sukeltajakurssi

Vapepa-sukeltajakurssi on kolmepäiväinen koulutus, joka toteutetaan osittain eOppimisympäristössä. Kurssiin kuuluu sekä teoria-, että käytännön oppia. Kurssiin sisällytetään aina loppuharjoitus,

joka toteutetaan isona yhteistoimintaharjoituksena. Harjoitukseen on tarkoitus saada osallistumaan poliisi sekä pelastuslaitos omissa rooleissaan, alueen Vapepa:n paikallistoimikunnan eri hälytysryhmiä, Suomen Meripelastusseura (SMPS) sekä Suomen Lentopelastusseura (SLPS). Mahdollisuuksien mukaan harjoituksessa huomioidaan myös muut viranomaiset sekä sidosryhmät (mm. Rajavartiolaitos).

Vapepa-sukeltajakurssin vastuukouluttajana toimii aina Vapepa-liittokouluttaja (CMAS M3), jolla on Vapepa-valmiuskouluttajapätevyys.

Vapepa-sukeltajakurssille voidaan hyväksyä henkilö, joka täyttää vaatimukset:

- Oppilaalla on oltava voimassa oleva vähintään Sukeltajaliitto ry:n laitesukelluksen jatkokurssiluokitus tai muun kansainvälisen koulutusjärjestelmän vastaava koulutus.
- Vähintään 50 kirjattua sukellusta, joiden yhteiskesto on vähintään 25 h ja joista vähintään 10 tuntia 15 metrin syvyyteen ennen kurssin alkua
- Oppilaan tulee olla täyttänyt 18 vuotta ennen kurssille saapumista.
- Oppilaalla on oltava voimassa oleva, yleisesti tunnettu perusensiapukoulutus sekä valmiudet happiensiavun antoon.
- Oppilaalla on oltava voimassa, korkeintaan vuoden vanha lääkärintodistus sukelluskelpoisuudestaan (esim. SSLY Harrastussukeltajan lääkärintarkastus).
- Oppilaalla on oltava laitesukellustapaturmien ja painekammiohoidot kattava vakuutus
- Ennakkomateriaalin omatoiminen opiskelu ja lähtötasokokeen hyväksytty suoritus
- Riittävä yleiskunto Vapepa –tehtävien suorittamiseen

Kurssilainen on velvollinen toimittamaan todistukset vaatimuksista vastuukouluttajalle sekä hänelle asetetaan myös ennako-opintovelvoitteita ennen kurssin alkua. Toimittamatta jääneet todistukset sekä ennakkotehtävien suorittamatta jättäminen hyväksytysti estävät kurssille osallistumisen.

Hyväksytysti läpäistyn kurssin jälkeen osallistujilla on tiedot ja taidot, joita he tarvitsevat toimiakseen sukeltajina Vapaaehtoisen pelastuspalvelun erilaisissa sukellustehtävissä. Kurssin hyväksytysti suorittaneet saavat kurssin hintaan sisältyvän todistuksen kurssin suorittamisesta sekä Vapepa-sukeltajakortin, joka on voimassa viisi vuotta kerrallaan.

Vapepa-sukeltajakurssin omavastuuosuus on kurssilaiselta 50 euroa. Maksu laskutetaan ensisijaisesti lähettävältä sukellusseuralta. Vapepa-valiokunta pidättää oikeuden omavastuuosuuden muutokseen ja tämän hinta tarkastetaan vuosittain. Kurssin järjestämisen osalta noudatetaan erillisiä ilmoittautumis- sekä peruutusehtoja ja nämä kerrotaan aina kurssille ilmoittautumiskaavakkeessa, Sukeltajaliiton (www.sukeltaja.fi) tapahtumakalenterissa.

7.2. Yleisesti tunnettu perusensiapukoulutus sekä valmiudet happiensiavun antoon

Vapepa-sukeltajakurssille voidaan hyväksyä henkilö, joka täyttää kurssin alkaessa vaatimukset osallistumiselle. Perusensiapukoulutukseksi hyväksytään:

1. DAN BLS, SPR Hätäensiapukurssi, EFR tai vastaava koulutus ja siitä todistuksena voimassa oleva kortitus.
2. Ensihoidon parissa työskentelevän lääkärin pätevyys.

3. Ensihoitaja (AMK) tai ensihoitoon erikoistunut lähihoitaja -ammattitutkinto (tai soveltuva terveydenhuoltoalan koulutus) sekä työnantajan todistus ammatissa toimimisesta ja siitä, että on ylläpitänyt taitojaan.
4. Pelastajakurssi sekä työnantajan todistus sairaankuljettajan työssä toimimisesta ja siitä, että on ylläpitänyt taitojaan.
5. Palokuntien ensivastekurssin suorittaminen sekä pelastuslaitoksen todistus siitä, että toimii aktiivisesti ensivasteryhmässä ja on säännöllisesti ylläpitänyt taitojaan.

Happiensiaputaidoista luotettava todistus:

1. DAN O2 -happiensiapukurssi
2. Kohtien 2-5 kohdehenkilöt
3. Muu luotettava todistus siitä, että hallitsee happiensiavun antamisen (vapaavirtausmaskin käyttö, elottoman elvytys happea hyväksi käyttäen).

7.3. Vapepa-sukelluskouluttajakoulutus

Vapepa-sukelluskouluttajakoulutukseen voidaan hyväksyä laitesukelluskouluttaja (CMAS M2), joka on käynyt Vapepa-sukeltajakurssin ja omaa voimassa olevan Vapepa-sukeltajakortin. Kouluttajaoppilaan on kuuluttava Sukeltajaliiton alaiseen jäsenseuraan sekä hän on maksanut Sukeltajaliiton jäsenseuran jäsenmaksun tai Sukeltajaliiton henkilöjäsenmaksun. Oppilaalla täytyy olla myös riittävät tiedot Vapepasta sekä taidot sukelluskouluttamisesta. Vapepa-sukelluskouluttajaoppilas osallistuu Vapepa-sukeltajakurssille avustavan kouluttajan roolissa sekä antaa kurssilla riittävät taidon näytteet, joiden perusteella hänet voidaan nimittää Vapepa-sukelluskouluttajaksi. Arvioinnin sekä hyväksynnän annetuista opetusnäytteistä tekee kurssin vastuukouluttaja. Annettaviin näyttöihin tulee sisältyä riittävästi teoria- sekä käytännön opetusta oppilaille. Kouluttajaoppilas ei voi toimia näyttöjen vastaanottajana, eikä mm. itsenäisesti rastinvalvojana kurssilaisille.

7.4. Vapepa-sukeltaja- sekä Vapepa-sukelluskouluttajakortit

Vapepa-sukeltajakortti sekä Vapepa-sukelluskouluttajakortti ovat voimassa myöntämisestä viisi vuotta kerrallaan. Vapepa-erikoissukeltajakortti on voimassa myöntämisestä viisi vuotta kerrallaan.

Kortin uusiminen:

- Vapepa-sukeltajan vanhaksi mennyt kortti uusitaan Vapepa-valiokunnan toimesta, sukellusseuran nimenkirjoittajan tai Vapepa-vastaavan esityksestä. Uusinnan edellytyksenä on, että henkilö on mukana aktiivisesti seuransa Vapepa-sukellustoiminnassa.
- Vapepa-sukelluskouluttajan kortin uusii Vapepa-valiokunta kouluttajalle, joka on kortin voimassa oloaikana osallistunut aktiivisesti Vapepa-sukelluskoulutustoimintaan.
- Vapepa-erikoissukeltajan vanhaksi mennyt kortti uusitaan Vapepa-valiokunnan toimesta, erikoissukellusryhmän johtajan esityksestä. Uusinnan edellytyksenä on, että henkilö on edelleen mukana Vapepa-erikoissukellusryhmän toiminnassa sekä hälytyskortilla.
- Jos Vapepa-sukeltaja kortin myöntämisestä on kulunut yli seitsemän vuotta, eikä henkilö ole osallistunut seuransa Vapepa-sukellustoimintaan, korttia ei uusita, vaan tällöin vaaditaan uudestaan osallistuminen Vapepa-sukeltajakurssille. Sama koskee myös Vapepa-erikoissukeltajaa, jolloin hänen täytyy suorittaa koulutus sen hetkisen koulutusvaatimuksen mukaisesti.

7.5. Crossover -koulutus tietyille ammattiryhmille

Erityisammattiryhmien edustajille voidaan järjestää myös crossover -koulutusta Vapepa-sukeltajakortin saamiseksi. Koulutukseen voidaan hyväksyä vain ja ainoastaan päätoiminen virassa oleva pelastuslaitoksen 1. tason-, puolustusvoimien- tai rajavartiolaitoksen vesisukeltaja sekä erityisharkinnan mukaan päätyönään toimiva ammattisukeltaja. Crossover -koulutukseen pitää sisällyttää Vapepa-sukeltajakurssin teoria osio Vapepasta (Vapepan perusosa), keskeisin lainsäädäntö normeineen sekä aihealueet, jotka koskettavat Vapepa-sukeltajan oikeuksia sekä velvollisuuksia. Koulutettavan on suoritettava hyväksytysti myös Vapepa-sukeltajakurssin ennakkomateriaali sekä teorialoppukoe.

8. VAPEPAN MAAKUNTATOIMIKUNTATYÖSKENTELY

Vapepa-valiokunta ylläpitää rekisteriä Vapepan maakuntatoimikuntien Sukeltajaliiton edustajista. Sukeltajaliiton hallitus myöntää edustajalle mandaattin edustaa liittoa toimikunnassa. Mandaatti on voimassa viisi vuotta kerrallaan. Maakuntatoimikunnan sisällä Vapepaa koskevat vastuualueet ovat voimassa aina kaksi vuotta kerrallaan, mutta tämä ei vaikuta edustajien mandaatin voimassa oloon, koska se ei ole maakuntatoimikunnan, vaan Sukeltajaliiton päätettävä asia.

Maakuntatoimikunnan Sukeltajaliiton edustajaksi valitaan kyseiseltä alueelta halukas sekä aktiivinen Vapepa-sukeltajakortin omaava sekä Sukeltajaliiton jäsenenä oleva henkilö.

Edustaja toimii valiokunnan sekä maakuntatoimikuntansa alueen Vapepa-sukellusryhmien välisenä tiedottajana sekä yhdyshenkilönä. Edustaja osallistuu myös maakuntatoimikunnan kokouksiin. Virallisen edustajan lisäksi tälle voidaan valita varaedustaja.

9. VAPEPAN PAIKALLISTOIMIKUNTATYÖSKENTELY

Kaikkien Sukeltajaliiton alaisten sukellusseurojen, jotka suorittavat viranomaisen johtamia Vapepa-etsintätehtäviä, täytyy kuulua oman alueensa Vapepan paikallistoimikuntaan ja olla mukana kyseisen toimikunnan yhtenä hälytysryhmänä.

Vapepa-hälytysryhmä ylläpitää omaa hälytyskorttiaan OHTO:ssa ja vahvistaa tiedon paikallistoimikunnan puheenjohtajalle tai sihteerille. Jokaisen ryhmän jäsenen on oltava rekisteröityneenä OHTOon.

Sukellusseuran Vapepa-hälytysryhmän sisältä valitaan edustaja Vapepan paikallistoimikunnan työskentelyyn. Henkilö toimii sukellusseuransa Vapepa-sukellusryhmän edustajana paikallistoimikunnassa ja osallistuu toimikunnan kokouksiin. Edustajalla voi olla varamiehiä tai sijaisia, jos varsinaisen edustaja on estynyt.

10. HÄLYTYSRYHMÄN MINIMIVAATIMUKSET

Vapepan Keskustoimikunnan ohje 2014:

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu on koulutettua ja koordinoitua auttamistoimintaa. Vapaaehtoiset toimivat viranomaisten johdon ja ohjeiden mukaisesti. Hälytysryhmäksi ilmoittautuvan ryhmän tulee täyttää asetetut minimivaatimukset.

Ryhmässä toimivien henkilöiden tulee olla rekisteröidyn yhdistyksen tai lailla säädetyn yhteisön jäseniä, jotta ryhmä täyttää vakuutusohjeen mukaisen ”Vapepaan osallistuvan järjestön” määritelmän. Nykyisin toiminnassa mukana olevat hälytysryhmät on tullut rekisteröityä yhdistykseksi tai liittyä Vapepan jäsenjärjestöön vuoden 2015 loppuun mennessä.

Hälytysryhmän tulee täyttää oman toimialansa koulutus- ja muut vaatimukset.

Hälytysryhmän kaluston ja varusteiden valmiuden osalta, ryhmällä on oltava hälytyskortilla luvaton mukainen kalusto. Varusteet on oltava hyvässä kunnossa sekä huollettuja. Ryhmäläisten on osattava käyttää varusteitaan ja kalustoa. Tehtävillä on käytettävä Vapepan tunnisteita, esim. liivi selkämerkillä tai järjestön käyttämää omaa tunnisteliiviä.

Ryhmän on ylläpidettävä lähtövalmiutta tehtävään sovitun/luvaton (hälytyskortti) mukaisesti.

11. VAPEPA-SUKELTAJEN HÄLYTYSRYHMÄ

Vapepa-hälytysryhmä ylläpitää riittävää valmiutta vastata viranomaisen tarpeisiin. Ryhmällä on oltava nimettynä Vapepa-hälytysryhmän johtaja (Vapepa-vastaava), joka edustaa sukellusseuransa Vapepa-hälytysryhmää. Ryhmässä on oltava riittävästi henkilöresurssia ennen toiminnan aloittamista ja jokaisella hälytystehtäviin osallistuvalla henkilöllä pitää olla voimassa oleva Vapepa-sukeltajakortti. Ryhmällä on oltava käytettävissään omaa venekalustoa sekä muuta etsintään tarvittavaa välineistöä. Vapepa-hälytysryhmään voi ottaa ns. harjoitusryhmään mukaan Vapepa-sukeltajakurssin käymättömiä henkilöitä, mutta Vapepa-tehtäviin osallistumisen ehdottomana edellytyksenä on Vapepa-sukeltajakurssin käyminen sekä voimassa oleva Vapepa-sukeltajakortti.

Vapepa-hälytysryhmän toiminta on aina Sukeltajaliiton alaisen sukellusseuran toimintaa, joten kaikkien ryhmien on kuuluttava sukellusseuraan, joka on Sukeltajaliiton jäsenseura.

11.1. Vapepa-hälytysryhmän johtaja

Vapepa-hälytysryhmän johtaja toimii sukellusseuransa Vapepa-vastaavana.

11.2. Vapepa-sukellusjohtaja

Vapepa-sukellusjohtaja toimii Vapepa-organisaatiossa Vapepa-johtajan alaisuudessa. Tällöin Vapepa-sukellusjohtaja johtaa alaisuudessaan olevia Vapepa-sukellusryhmiä Johtopaikalta käsin. Vapepa-sukellusjohtajalla on oltava vähintään CMAS P3 tai vastaava sukellusluokitus.

11.3. Vapepa-sukellusryhmä

Vapepa-sukellusryhmä koostuu Vapepa-sukellusryhmänjohtajasta (sukellusvanhin) ja vähintään yhdestä sukellusparista.

11.4. Vapepa-sukellusryhmänjohtaja

Vapepa-tehtävällä sukellusryhmän johtajana voi toimia vain sukellusvanhimman pätevyyden omaava sukeltaja (CMAS P3 tai vastaava).

11.5. Vapepa-sukeltaja

Vapepa-sukeltajana voi toimia vain Sukeltajaliiton jäsenseuran jäsenmaksun maksanut henkilö tai Sukeltajaliiton henkilöjäsenmaksun maksanut henkilö.

Vapepa-sukeltajan on kuuluttava Sukeltajaliiton alaiseen jäsenseuraan, jossa ylläpidetään Vapepa-sukellustoimintaa.

Vapepa-sukeltajana voi toimia Vapepa-tehtävillä vain ja ainoastaan Vapepa-sukeltajakurssin käynyt henkilö, jolla on voimassa oleva Vapepa-sukeltajakortti.

12. VAPEPA-ERIKOISSUKELLUSRYHMÄ

Vapepa-erikoissukellusryhmä voidaan hälyttää viranomaisen avuksi esimerkiksi luoliin, kaivoksiin tai syviin kohteisiin.

Vapepa-erikoissukellusryhmän toiminta on Sukeltajaliiton alaista toimintaa, mutta eroaa perinteisestä Vapepa-sukellustoiminnasta. Erikoissukellusryhmä ei osallistu normaaleihin kadonneen henkilön etsintätehtäviin, vaan ryhmän jäsenet ovat tekniikkasukeltajia, jotka voidaan hälyttää tilanteisiin, joissa viranomaissukeltajilla ei ole kalustoa, koulutusta tai heidän turvaohjeensa eivät salli suorittaa tehtävän vaatimaa sukellusta tai tehtävää ei voida suorittaa Vapepa-sukeltajien toimesta.

Vapepa-erikoissukellusryhmä noudattaa toiminnassaan soveltuvin osin Sukeltajaliiton turvaohjetta sekä aina omaa erityistoimintaa koskevia turvallisuusmääräyksiä sekä -ohjeita.

Vapepa-erikoissukellusryhmä noudattaa toiminnassaan myös viranomaisen sekä Vapepan voimassa olevia määräyksiä, ohjeita sekä sopimuksia.

12.1. Vapepa-erikoissukellusryhmän johtaja sekä sukellusvanhin

Vapepa-erikoissukellusryhmän johtaja valitaan vuosittain ja tieto valinnasta on ilmoitettava Sukeltajaliiton Vapepa-valiokunnalle edellisvuoden loppuun mennessä.

Vapepa-erikoissukellusryhmän johtajalla on oltava tekniikkasukelluskouluttajan pätevyys sekä huomattava kokemus vaativasta tekniikkasukeltamisesta.

Vapepa-erikoissukellusryhmän johtaja vastaa hälytettyään ryhmän tehtävälle siitä, että annettu tehtävä on mahdollista suorittaa turvallisesti, ryhmän koulutus- sekä kokemustasojen mukaisesti.

Sukellustehtävällä toimii sukellusryhmänjohtajana aina riittävän kokenut tekniikkasukeltaja, jolla on myös sukellusvanhimman pätevyys (CMAS P3 tai vastaava). Liian vaativista tehtävistä on kieltäydyttävä, eikä tehtävillä saa suorittaa koulutustasoa vaativampia sukelluksia.

Vapepa-erikoissukellusryhmän johtaja vastaa ryhmän riittävästä koulutuksesta sekä osaamistason ylläpitämisestä, jotta annetut tehtävät voidaan suorittaa turvallisesti.

Vapepa-erikoissukellusryhmän johtaja on velvollinen pitämään yllä sekä päivittämään säännöllisesti jäsenrekisteriä erikoissukellusryhmässä mukana olevista sukeltajista, josta selviää:

- nimi sekä yhteystiedot
- sukelluskoulutus, kokemus sekä mahdollinen erikoisosaaminen
- tehtävät joihin voidaan käyttää

12.2. Vapepa-erikoissukeltaja

Vapepa-erikoissukeltaja on riittävän koulutettu sekä kokenut tekniikka- tai luolasukeltaja. Koulutus sekä kokemusvaatimuksen määrittelee Vapepa-erikoissukellusryhmän johtaja rekrytoidessaan sukeltajia ryhmäänsä sekä tapauskohtaisesti yksittäisten tehtävien kohdalla. Pääsääntönä on, että koulutus ja kokemus on oltava huomattava tehtävistä suoriutumiseen ja tehtävälle osallistuvalla sukeltajalla on oltava riittävä kokemus vastaavanlaisista sukelluksista sekä luolastoissa tapahtuvissa tehtävissä kohdepaikan hyvä tuntemus.

Vapepa-erikoissukeltaja on suorittanut myös eOppimisympäristössä tapahtuvan Vapepa-erikoissukeltaja osion, mikä sisältää riittävän Vapepa-tietouden.

Vapepa-erikoissukeltajan on kuuluttava Sukeltajaliiton alaiseen jäsenseuraan sekä hän on maksanut Sukeltajaliiton jäsenseuran jäsenmaksun tai edellisten sijasta hän on maksanut kuitenkin vähintään Sukeltajaliiton henkilöjäsenmaksun.

Vapepa-erikoissukellustehtäville osallistuvalla sukeltajalla on oltava voimassa oleva Vapepa-erikoissukeltajakortti.

12.3. Vapepa-erikoissukellusryhmän koulutus

Vapepa-erikoissukellusryhmä järjestää omaan toimintaan liittyvää koulutusta sekä harjoituksia siinä määrin, että ryhmän osaaminen on sillä tasolla, että ryhmä voi suorittaa annetut tehtävät turvallisesti. Erikoissukellusryhmän johtaja määrittää riittävän tarpeen.

Vapepa-erikoissukellusryhmän jäsenellä on oltava myös riittävä Vapepa-tietoisuus, tiedot toimintaa koskevista laeista, lain asetuksista, määräyksistä, ohjeista sekä sopimuksista.

Vapepa-erikoissukeltajat suorittavat eOppimisympäristössä koulutuksen, johon kuuluu riittävä Vapepa-tietoisuus.

Suosituksena on, että erikoissukellusryhmän toimintaan osallistuva sukeltaja on käynyt Vapepa-sukeltajakurssin ja hänellä on voimassa oleva Vapepa-sukeltajakortti.

Vapepa-erikoissukellusryhmän jäsenelle myönnetään Vapepa-erikoissukeltajakortti, erikoissukellusryhmän johtajan esityksestä sen jälkeen, kun vaadittava verkkokoulutus on suoritettu. Kortin myöntää Sukeltajaliiton Vapepa-valiokunta ja se on voimassa viisi vuotta kerrallaan.

12.4. Vapepa-erikoissukellusryhmän jäsenen vaatimukset

Vapepa-erikoissukellusryhmän jäsenen on oltava maksanut Sukeltajaliiton jäsenmaksun.

Vapepa-erikoissukellusryhmän tehtäville osallistuvilla sukeltajilla on oltava:

- Voimassa oleva Vapepa-erikoissukeltajakortti.
- Sukellusvanhimmalla on oltava voimassa oleva vähintään Sukeltajaliitto ry:n laitesukelluksen syventävä jatkokurssiluokitus (CMAS P3) tai muun kansainvälisen koulutusjärjestelmän vastaava koulutus sekä hänen on oltava riittävän kokenut tekniikkasukeltaja.
- Sukellustehtävää suorittavalla sukeltajalla on oltava aina kulloiseenkin käsillä olevaan tehtävään soveltuva tekniikkasukelluskoulutus ja riittävä kokemus tehtävää vastaavista sukelluksista.
- Erikoissukellusryhmän jäsenen tulee olla täyttänyt 18 vuotta.
- Voimassa oleva, yleisesti tunnettu perusensiapukoulutus sekä valmiudet happiensiavun antoon.
- Voimassa oleva lääkärintodistus sukelluskelpoisuudestaan (esim. SSLY Harrastussukeltajan lääkärintarkastus).
- Voimassa oleva laitesukellustapaturmien ja painekammiohoidot kattava vakuutus.

13. OHTO HÄLYTYSJÄRJESTELMÄ

Vapepassa käytetään tekstiviestipohjaista OHTO-hälytysjärjestelmää (vapepa.fi/ohto/). Viranomaishälytyksen tultua valmiuspäivystäjälle hälytetään vapaaehtoiset OHTO -järjestelmän kautta paikalle. Puhelimella ryhmien hälyttäjille soittamiseen perustuva järjestelmä jää varajärjestelmäksi taustalle. Vain OHTOon kirjautuneita ja hälytysryhmiin liitettyjä hälytysryhmäläisiä hälytetään tehtäville.

OHTO järjestelmään kirjataan kaikki hälytystilanneraportit, myös niistä hälytyksistä joissa hälytys on tehty muuta kautta. SPR piirien Valmiuspäälliköt on perehdytetty OHTO-järjestelmään. Käytönoton tukena ja opastajina toimivat OHTO-kouluttajat. Käyttöönotto ja siihen liittyvä koulutus vaihtelee hieman eri piirien välillä. Lisätietoja saat alueesi valmiuspäälliköltä.

OHTOn rekisteröitymis- sekä kirjautumissivu: <https://ohto.vapepa.fi>

14. VAPEPA-SUKELLUSRYHMIEN HÄLYTTÄMINEN

Vapepa-sukellustoimintaa ei voida suorittaa ilman viranomaisen tehtävää sekä -pyyntöä. Etsintää ei aloiteta omatoimisesti, omaisten tai kenenkään muunkaan pyynnöstä.

Vapepa-sukellusryhmä hälytetään Vapepan maakuntatoimikunnan ohjeiden tai -käytäntöjen mukaisesti. Viranomaisen pyytäessä Vapepa etsintätehtävälle, tämän edustaja soittaa yleensä Vapepan valmiuspäivystäjälle, joka hälyttää tehtävälle tarvittavat resurssit. Sukellusryhmän hälyttäminen voi tapahtua joko puhelimella tai OHTOlla.

Jos käytäntönä on, että poliisi soittaa suoraan sukeltajille ja pyytää Vapepa-sukellusryhmää tehtävälle, on tehtävän vastaanottaneen hälyttäjän, Vapepa-hälytysryhmän johtajan tai Vapepa-sukellusryhmänjohtajan ilmoitettava aloitettavasta tehtävästä Vapepan valmiuspäivystäjälle. Tehtävän jälkeen toimitetaan toimintaraportti paikallisen ohjeistuksen mukaisesti, joko paikallistoimikunnan puheenjohtajalle, sihteerille tai SPR:n piirin valmiuspäällikölle.

Vapepa-erikoissukellusryhmä hälytetään Vapepan hälytysohjeiden mukaisesti tai erikseen sovitun mukaisesti. Ryhmä toimittaa hälytyskortin tarpeelliseksi katsomilleen alueille, niin että se on aina kulloisenkin alueen Vapepan sekä paikallisen viranomaisen tiedossa ja saatavilla.

Kaikkien hälytystehtäville osallistuvien Vapepa-sukeltajien sekä Vapepa-erikoissukeltajien on oltava rekisteröityneinä OHTOon.

15. VUODEN VAPEPA-SUKELTAJA

Kunniamaininta, joka myönnetään erityisesti ansioituneelle Vapepa-sukeltajalle tai Vapepa-sukellusryhmälle.

Vuoden sukeltajaksi nimitettävällä henkilöllä on oltava voimassa oleva Vapepa-sukeltajakortti. Vuoden Vapepa-sukeltaja on osoittanut toimintaa kohtaan erityistä mielenkiintoa sekä Vapepa-sukellusosaamista. Hän on osallistunut erittäin aktiivisesti Vapepa-sukellustoimintaan valtakunnallisesti tai hänen paikalliset saavutuksensa ovat erittäin merkittäviä ja ne ovat omiaan edesauttamaan toiminnan tunnettavuutta ja kohottamaan Vapepa-toiminnan uskottavuutta. Merkittävä teko voi olla myös esimerkiksi huomattava saavutus ihmishenkien pelastamiseksi tai etsittävän löytymiseksi.

Kunniamaininta voidaan myös myöntää Vapepa-sukellusryhmälle, joka on erityisen aktiivisella toiminnallaan edistänyt Vapepa-sukellustoiminnan valtakunnallista tunnettavuutta sekä uskottavuutta. Merkittäväksi toiminnaksi huomioidaan myös ryhmän yhdessä tekemä paikallinen, erittäin ansioitunut toiminta tai teko.

Vuoden Vapepa-sukeltaja julkistetaan ja palkitaan Sukeltajaliiton kevätkokouksen yhteydessä. Esi-tykset vuoden Vapepa-sukeltajaksi on toimitettava Vapepa-valiokunnalle tammikuun loppuun mennessä. Vuoden Vapepa-sukeltajalle luovutetaan kiertopalkinto ja kunniakirja.

Vapepa-valiokunta pidättää oikeuden olla valitsematta vuoden Vapepa-sukeltajaa, jos valintakriteereitä täyttävää ehdokasta ei löydy.

Sukeltajaliiton toimisto järjestää kalenterivuoden alussa Liiton jäsenilleen mahdollisuuden esittää vuoden Vapepa-sukeltajaa. Määräajan jälkeen Vapepa-valiokunta käy esitykset läpi ja päättää valinnasta.

16. SOSIAALINEN MEDIA

Vapepa-valiokunta ylläpitää sosiaalisessa mediassa Vapepa-sukeltajille tarkoitettua keskusteluforumia ([www.facebook.com: Vapepa-sukeltajat -ryhmä](https://www.facebook.com/Vapepa-sukeltajat-ryhmä)). Ryhmän jäseniksi hyväksytään vain ja ainoastaan Vapepa-sukeltajakortin omaavia sekä Vapepa-sukellustoiminnassa mukana olevia sukeltajia (myös Vapepa-erikoissukeltaja kortin omaavat sukeltajat) sekä tärkeitä sidosryhmien edustajia, jotka ovat olennaisesti tekemisissä Vapepa-sukellustoiminnan kanssa.

Facebook-ryhmän tarkoituksena on toimia Vapepa-sukeltajien tiedotuskanavana liittyen koulutuksiin sekä erilaisiin käytännön kokemusten vaihtoihin.

Sosiaalisessa mediassa ei saa keskustella yksityiskohtaisesti Vapepa-sukellustehtävistä, eikä vaarantaa tehtävään liittyvien asianomaisten tai muidenkaan henkilönsuojaa. Perusperiaatteena on, että se mikä on julkaistu mediassa, on julkista tietoa ja voidaan kirjoittaa myös sosiaalisessa mediassa.

17. VAITIOLOVELVOLLISUUS

Jokaista Vapepa-tehtävälle osallistuvaa sukeltajaa koskee vaitiolovelvollisuus liittyen Vapepa-toimintaan.

Poliisin avustamistehtävään osallistuvat vapaaehtoisjärjestöön kuuluvat henkilöt ovat vaitiolovelvollisia poliisilain 7 luvun 1 §:n sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 23 §:n perusteella. Vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa ilmaista tehtävän päättymisen jälkeenkään. Vapaaehtoisjärjestölle etsintä- tai avustamistehtävän yhteydessä kertynyt tapahtuma-aineisto luovutetaan tilannetta johtaneelle poliisimiehelle liitettäväksi poliisi- tai esitutkintamateriaaliin.

Kertynyttä materiaalia Vapepa-tehtäviin liittyen ei saa tallentaa omille koneille, vaan materiaali on luovutettava poliisille purettavaksi (esim. kameroiden muistikortit yms.).

18. OHJEEN PÄIVITYS

Vapepa-valiokunta pidättää oikeuden päivittää sekä ylläpitää ohjeeseen liittyviä muutoksia.